

Į ateitį

DVISAVAITINIS
„ŽIBURIŲ“ PRIEDAS
JAUNIMUI
Red. A. GRAŽIGNAS

Nr. 2

Augsburgas, 1946 m. rugsėjo mėn. 21 d.

I metal

Jacques Maritain

ŽMOGAUS ASMENYBĖ

Kiekvienas mūsų slepiame savyje didią misteriją — žmogiškąją asmenybę. Žmogaus orumo pajautimas ir jo asmenybės gerbimas yra žymė kiekvienos kultūros, kuri šio vardo verta. Žmogaus asmenybės teises, kaip ir laisvę, galima tik ginti ir už ją, reikalui esant, gyvenimą aukoti.

Kame gi glūdi žmogiškos asmenybės vertė, kuri tokias aukas pateisina?

Kai mes sakome, kad žmogus yra asmuo, tai reiškia, kad jis nėra tik gabalas medžiagos, tik individuali gamtos pasaulio dalelė, kaip atomas, šolės kulkaitas, uodas ar dramblys kad yra. Kur yra laisvė, orumas ir teisės medžiagos dalelės? Beparamiška kalbėti, kad uodas arba dramblys savo gyvenimą aukoja už uodo ar dramblio laisvę, orumą ir teises. Žmogus yra ir gyvulys ir individas, bet ne toks, kaip kiti. Žmogus yra vienintėlis, kuris protu ir valia atsprendžia. Jisai egzistuoja ne tik kaip kūnas, bet Jame yra ir turtingas bei orus būs. Jis yra universumas savyje, yra mikrokozmosas, ir jis gali visą universumą pažinti bei apinti ir jį meilės laisvai aukotis kitiems, kuriuose jis mato savęs paties atspindį. Tai yra kažkas, ko veltui ieškotume fiziniame pasaulyje. O tai reiškia, filosofijos terminu tariant, kad žmogaus kūne gyvena siela, kuri yra dvasinė ir vertingesnė už visą medžiaginį pasaulį.

Žmogus — nors ir kažin kaip jis priklauso net nuo mažiausių medžiaginio pasaulio įvykių — egzistencija remiasi egzistavimu jo sielos, kuri apvaldo laiką ir mirtį. Si dvasinė būties ir sudaro asmenybės esmę.

Pilnatvė ir nepriklausomybė glūdi asmenybės sąvokoje. Nors ir kaip prielabta bei varginga ji būtų, asmenybė yra visuma ir, kiek ji yra asmenybė, yra nepriklausoma. Kai sakoma, kad žmogus yra asmuo, turima galvoje, kad jis yra daugiau visuma, kaip dalia, daugiau yra laisvas, kaip pavergtas.

Šią mūsų būties misteriją tikintieji išreiškia, sakydami, kad žmogus yra Dievo paveiktas. Asmenybės vertė, laisvė ir teisės kyla iš šventųjų da-

lykų kilnės tvarkos, kuri išreiškia visų daiktų Tėvo žymę ir Jame randa savo prasnę bei tikslą. Asmenybė turi absoliutinę vertę, nes ji tiesioginiu būdu santykiuoja su Absoliutu, kuriame viename ji randa savo prasnę. Jos dvasinė tėvynė yra absoliutinės vertės dalykų pasaulis, kuris yra aukščiau už visą žemišką ir atitinkamą būdu išreiškia Absoliutą bei veda į jį.

Ar nepamirštū, kad žmonės, kurie nieko apie krikščionių filosofiją ne-

A. Banžinskaitė

PAMENU

Aš, pameau: laukuos ramunės žalton
Siūbavo vėjais ir lenkėsi žemai,
Darželių rūtis, o šibutės šlaituose,
Ir žieduose — rasos lašai.

Už vieną rytmetį gimtam sodžiu,
Už vieną žvilgsnį į gimto amaus,
Už žemės kvapą viską atiduodiu
Tuo dvelkiančią per tėviškės laukus.

Tiktai rasos lašai ten ant ramunės
Dar suspaudė, kai rytą vytureliai groso
Ir susigėrė į žemę juda, perla,
Į gimtą žemę tėviškės laukuos.

žino, gali turėti betarpišką ir gilų žmogaus asmenybės bei jos orumo pajautimą ir gali kartais savo laisvėsena jai parodyti nepralenkiamos pagarbos. Bet asmenybės aptartis, kurią čia teikiu, yra, tikru, vienintėli, kuri — jiems patiens to neįmanant — yra jų praktiškai reikiamo patikrinimo vienintėlis protingas pateisinimas. Iš antros pusės ši aptartis nėra krikščionių filosofijos monopoils (nors ligi didžiausios aukštumos ją iškelė krikščionių filosofija). Ji yra bendrą kiekvienai filosofijai, kuri vienu ar kitu būdu pripažįsta absoliutinę, nuo pasaulio tvarkos ir laiko nepriklausantį, žmogaus sielos vertę.

Bendroji gerovė

Nesakykite, kad visuomenės tikslas yra pasikro asmens gerovė arba paprasia sūna gerovės ir vargo pasikro jų sudarančių asmenų. Šitokia mintis būtų paneigimas visuomenės visumos josios pasikro sudedamųjų dalių naudai ir vestų į „atamą anarchiją“. Tuo būdu būtų nuklysta atgal į tikrąją anarchistinę pažūrą arba į seną anarchistinę buržuazinę materializmą maskuotą pažūrą, pagal kurį valstybinės bendruomenės uždavinys tampa saugoti kiekvieno pasikro asmens laisvę, kuria pasinaudoti atprensieji gali spauti atpnsius.

Visuomenės tikslas yra jos patios gerovė — socialinio jungtinio gerovė. Bet jeigu nėra aišku, kad ši socialinio jungtinio gerovė yra bendroji gerovė žmoniškųjų asmenybių — nes visuomenė yra žmoniškųjų asmenybių visuma — tai ši aptartis veda į naujas valstybinio socializmo ir kolektyvizmo klaidas. Valstybinės bendruomenės (Polis) gerovė nėra paprasia sūna pasikro asmenų gerovės. Taip pat tai nėra ir tik visumai priklausanti gerovė, kaip, pav., rūšies gerovė individo atžvilgiu arba spiečius pasikro būs atžvilgiu, kur visumai tik į save atsivėlgiu ir sau aukoja visas savo dals. Tai yra gerus žmoniškias gyvenimas daugybės, daugybės asmenų, kurie yra medžiaginės ir dvasinės visumos, net jei jos, gal būt, dažniau kūniškai daugiau gyvena, negu dvasiškai. Bendruojai valstybinės bendruomenės gerovėi būtina, kad šie asmenys toje gerovėje dalyvauja. Taigi bendroji gerovė priklauso ir visumai ir dalims, kurios savo ruožtu yra taip pat visumos, nes asmenybės sąvokas apima ir pilnatvės žymę. Jos būdingas ypatumas, kad joje ir visuma ir dals dalyvauja ir iš to dalyvavimo turi naudot. Taip išnyksta ir nukrypinę pavojus, kai reikalaujama pripažinti pagrindinis asmens teisės itaip pat ir teisės šeimos bendruomenės, į kurią žmogus įeina paprasiesniu būdu, kaip į politinę bendruomenę. Bendroji gerovė pasikro žmones įgalina (derm) su visumos